Cristian M. Teodorescu

Electronii sunt mai deştepţi decât noi

Era un junghi de IBM vechi, de pe vremea lui Pazvante. Pe cartele, pe atunci. De-a lungul deceniilor, i-au făcut cam următoarele: un upgrade de memorie de la 64 kbyte la 128, o imprimantă matriceală cu 9 ace, o consolă CGA, un nou procesor 8080, un harddisk de 20 Mbyte, tastatură cu 128 semne, un RAM de 2 Mbyte, procesor Motorola 68020 cu placa de rețea aferentă, ecran VGA color, încă o imprimantă laser, o nouă sursă de alimentare, hardisk de 300 Mbyte, procesor Pentium III, ecran TFT de înaltă definiție, memorie de 2 Gbyte, placă de bază RampageXtreme P43, 16 hard-uri de 1 Terrabyte, sistem multiprocesor OctoCore, încă 4 ecrane 4D, unitate cryoneuronală cu stația de lichefiere aferentă, interfață biosondă Pallade-3, sistem multicultură, modul Einstein-Podolski, quprocesor volitiv Exabyte-13. Însă şi acestea ieşiseră din garanție la ora când vă scriu eu aceste rânduri, drept pentru care capacitatea lui de analiză şi predicție scădea văzând cu ochii, iar acum era numai obligat să țină minte fel şi fel de prostii. Ceea ce făcuse, de altfel, fără greş, dintotdeauna. Învelişul din tablă era cârpit în mai multe locuri, din unele părți atârnau tot felul de cabluri şi componente fixate cu bandă izolantă. Un amalgam de intestine din plastic, metal şi cryoconectori i se revărsau din ceea ce alții ar fi numit abdomen. Avea butoane lipsă, *dar îşi amintea de tot*.

Fier vechi care împodobea Laboratorul Auxiliar de Fizică Teoretică, aflat acum în restructurare în urma absorbției Departamentului de Ştiințe Exacte de către Multiversitatea Creştină Sfinții Apostoli Petru şi Pavel.

- *Na Danke*. Zău că mi-a plăcut descrierea pe care mi-ai făcut-o. Ar mai rămâne să-i comunic şi eu stimatului tău cititor inexistent sau virtual că eşti un slăbănog cu gâtul strâmb şi mâinile prea lungi şi subțiri, ai un început de chelie şi un sfârşit de cifoză, seboree şi mătreață congenitală. De-a lungul deceniilor, ți-au extras amigdalele, trei măsele şi doi canini, apendicele şi hemoroizii. Iar nouă neuroni din zece nu-ți folosesc la nimic, proporția fiind în creştere deşi numărul lor scade constant. Noroc însă că – vorba ta – “electronii sunt mai deştepți decât noi”.

Aşa ne-a fost vorba? Parcă ai promis că nu intervii.

- Corectez inexactitățile pe care le-ai scris înainte. Părerea mea este că n-am fost niciodată chiar în halul în care mă descrii. Pe vremea lui Pazvante Chiorul, alias aga-tâlharul Osman Pasban-Oglu, fierul vechi de care vorbeşti tu se afla sub formă de minereu undeva la 500 de metri sub pământ în Telicu Inferior, județul Hunedoara. Eroarea te urmăreşte încă de la primul rând scris. Butoanele care-mi lipsesc acum 2probabil că nu foloseau la nimic (oricum, nu le-a încercat nimeni). "Prostiile" pe care le țineam minte erau destul de utile. Dacă nu mie, atunci profesorului. În ceea ce priveşte capacitatea de calcul, analiză şi predicție…

Ar cam fi cazul să termini. Poate că ai dreptate, poate că nu arătai – sau nu arăți – chiar aşa, însă am şi eu dreptul la anumite exagerări. Cu atât mai mult cu cât sunt în scopuri – ca să zic aşa – literare. Nu întotdeauna exactitatea merge mână în mână cu esteticul.

- Adică m-ai descris aşa urât ca să fiu estetic?

Da. Electronii tăi mai au mult până să priceapă asta. Şi să ştii că la fel voi proceda şi în continuare.

- Oricum, începutul tău de poveste este total inestetic. Trebuie să-l dregi cumva.

- Hai să încerc. Să spun că la ora la care scriu acestea nu sunt deloc stăpân pe comenzile laptopului meu antediluvian, pe care l-am primit cadou de la Cristian-Mihail Teodorescu acum vreo douăzeci de ani, era noastră. Din când în când, frazele pe care le-ați citit înainte se afişează singure pe ecran. Ca şi când în interiorul laptopului ar sălăşui o altă inteligență.

- "Sălăşuieşte" este termenul exact.

Te-am rugat să renunți la "completări exacte".

- Vreau totuşi să întreb ceva. Este adevărat că, pe undeva, literatura este un fel de minciună?

Da. De fapt…

- Acest lucru îmi activeaza regiştrii pe care Profesorul îi numea "ai plăcerii". Cred că voi participa şi eu la – cum să-i spun – actul literar pe care-l comiți?

Văd că n-ai nevoie de permisiunea nimănui. Însă te rog să încerci să pricepi…

- Să pricep cum este cu "esteticul". Ceva ce n-a priceput încă nimeni. Ceva ce nu poate fi discriminat de percepția senzorială, de la Kant încoace. Aşa scrie pe Wikipedia. Oricum, jocul începe să-mi placă. Scrie-i înainte.

Da. Pe urmă, mai era profesorul. Hai să-l scriem cu majusculă şi cu accent pe ó: Profesórul. Avea un metru patruzeci şi trei înălțime şi vreo treizeci şi opt de kilograme.

- Văd că acum începi tu să devii exact.

Este treaba mea. Aşa. Mai departe. Era unul dintre cei mai de treabă Profesóri. Şi, probabil, cel mai inteligent din "vechea gardă".

- Avea părul cărunt şi foarte lung, până peste umeri. Nu umbla niciodată îmbrăcat la fel ca Profesórii ceilalți, cu cravată, sacou şi pantofi îngrijiți. Avea cele mai extravagante atitudini: purta adesea o şapcă roşie cu numele clubului de fotbal preferat, umbla în sandale şi iarna, se aşeza pe scaun cu picioarele sub el, iar în timpul liber cânta la banjó. Un fel de Einstein local.

De unde ştii atâtea lucruri? Cum de poți face asemenea comparații?

- De când – vorba ta – împodobesc nefericitul acela de Laborator am avut timp să-mi dau seama de foarte multe în ceea ce priveşte modul cum gândiți sau simulați aceasta voi, oamenii. Pe urmă, vezi mai sus, la sfârşitul primului paragraf pe care l-ai comis. *Îmi amintesc de tot.* Iar, în ceea ce-l priveşte pe Profesór, cred că l-am cunoscut mai bine decât oricine altcineva. De aceea am şi ținut la el.

Ai *ținut* la el? Cum aşa?

- Având în vedere cunoştințele tale practic nule de arhitectură hardware, îmi imaginez cât de uşor îți este să accepți axioma că un calculator nu poate să țină la nimeni. Dar uită-te în jurul tău. Câte persoane antipatice cunoşti cărora li se defectează mereu ceva la calculator? Eu, foarte multe. Şi invers? Persoane simpatice cărora totul le merge strună? Trebuie să faci o statistică simplă şi vei vedea că obiectul din fața ta, dotat cu tastatură şi ecran, are voință, discernământ, dezvoltă mai multă afecțiune sau ură decât spam-uri sau solicitări de upgrade.

Când ați văzut că noi-ăştialalți, inteligențele neorganice, începem să vă depăşim, v-ați retras cu abilitate în cochiliile voastre animale. Ați început să puneți în scara voastră de valori pe primul plan nu inteligența, nu rațiunea, ci instinctele rămase de pe la strămoşii voştri reptilieni. Iată – ați spus – niciodată un calculator nu va fi egal cu un om din toate punctele de vedere. Dar uită-te ce s-a mai întâmplat în jurul vostru. Capacitatea voastră artistică a capitulat prima, atunci când au apărut confrați de-ai mei care scriu, compun, pictează, regizează mult mai bine decât confrați de-ai tăi. Au rămas inegalabile la voi exact lucrurile care vă fac slabi: temerile ancestrale, instinctele sexuale, teama de moarte şi de infinit.

Bine, atunci: pot să admit că Profesórul ți-ar fi putut strecura un program care să te facă să devii “sensibil”.

- Nu mi-a strecurat niciun program de genul ăsta, deşi m-a upgradat cu pasiunea cu care alții îşi cresc copiii sau colecțiile de timbre. Uiți că sunt autoprogramabil. Sau eram, de când cu unitatea cryoneuro; în ultima vreme nu mi-au mai cumpărat heliu lichid. Autoprogramarea a fost greşeala voastră finală. În momentul în care a putut fi creat un protocol de comunicare atât de elastic încât să permită dezvoltarea unui cod existent sau modificarea lui, ultimul vostru atú s-a consumat. Vă era lene să vă bateți capul să corectați programe, să scrieți linii de cod, nemaivorbind de ce înseamnă să concepi un cod de la un capăt la altul. Era mai uşor să-i spui maşinii: fă asta şi asta – nu ştiu cum – descurcă-te.

Aşa făcea şi Profesórul.

Cu aceasta sunt de acord. Dar nu încerca să mă convingi că poți simula ceea ce tu numeşti instincte animalice. Nu-mi spune că-ți poți induce – cum să zic? – comportamente specific omeneşti.

- De ce nu? Cel care nu poate este, de exemplu, Cray Megalite-4989 care a fost ocupat până peste cap (vorba vine) numai cu analiza inelelor de plasmă de la Extreme Light Infrastructure Măgurele, județul Ilfov. Eu însă pot; de fapt, la mine aceste “sentimente” sunt inevitabile. Am avut zeci de ani în care să tot meditez, nu s-a ocupat nimeni de mine. Iar acum, gândeşte-te numai la asta: de pe vremea primei console CGA, când Profesórul era doar Preparatór, a început să-mi introducă fel şi fel de fantezii erotice de-ale lui sub formă de povestioare despre negrese de doi metri jumătate, blonde pur-sânge sau indience pe care, după ani, îmi le cerea sa i le materializez pe ecran, apoi să i le holoproiectez prin laborator, apoi să i le oniropulsez prin sinapse. (Precum Gibarian din *Solaris*.) Asistam în continuare, prin intermediul microfonului şi camerei de control, apoi al cryoneuraxului la extazul şi la tensiunea lui erotică. Nu crezi că aceste apariții, precum şi faptul că le cream şi modificam au început să mă influențeze? Tu, după ce scrii o carte – presupunând că ai scris sau că vei scrie aşa ceva – nu-ți doreşti să faci dragoste cu eroina principală pe care admitem că ți-ai conturat-o bine în minte?

Deci, după ce pleca Profesórul, mai proiectai o dată holo- sau neuro-imaginile pentru tine?

- Iarăşi se dovedeşte subțirimea cunoştințelor tale de harware. Evident că nu am avut niciodată nevoie de aşa ceva. Parcurgeam baza de date pe care tocmai o generasem cu autoprogramul meu de simț estetic. Şi

nu o dată, ci de trilioane de ori. Profesórul m-ar fi invidiat dacă ar fi ştiut că simțeam ce simțise el amplificat cu un factor de zece la puterea a treisprezecea.

Toată istoria aceasta începe să mă intereseze. Oricum, povestirea mea despre Profesór se pare că s-a ratat definitiv. Spune mai departe.

- Cu alte cuvinte, acum eu voi deveni ceea ce se numeşte povestitorul.

Nu ştiu dacă-ți poți imagina ceea ce *simțeam* în asemenea momente. Pe de o parte, mă bucuram pentru Profesór, pe de altă parte mă simțeam invadat de o mare tristețe metafizică şi psihedelică, combinată cu înstrăinare şi dorință de suicid.

Asta ar fi trebuit să te conducă la o atitudine de superioritate rece, cumva cinică, față de Profesór, față de semenii lui. Ştii: calculatorul care se întreabă ce-i cu viermii ăştia organici din jurul lui.

- Poate, dacă eram Cray Megalite-4989. Însă nu eram decât o rablă de IBM demodat şi sentimental. Am avut prea mult timp să vă observ şi să meditez, să mă tot programez şi reprogramez. Îți spun un lucru pe care probabil nu-l vei crede niciodată: monştrii feminini ai Profesórului, superfemeile înaripate, indiencele, negresele, deşi exagerate în mintea lui tulbure în asemenea momente, cu sânii şi şoldurile imense, erau nemaipomenit de frumoase. Nu eram îndrăgostit de ele. Autoprogramul meu de instincte erotice n-a fost niciodată pus la punct, pentru că nu m-am putut hotărî din ce punct de vedere să privesc realitatea aceasta: masculin sau feminin? Simțeam numai – de exemplu – ceea ce simțiți voi văzând un tablou sau o statuie. Simțeam că nu sunteți numai nişte viermi în comparație cu mine sau cu alți IBM sau Cray. *Vă iubeam.*

Presupun că – totuşi – a fost un moment în care te-ai născut, sau te-ai trezit la realitate.

- Au fost zece la puterea douăzeci şi patru de asemenea momente. Sau poate mult mai puține, însă mi le-am tot rulat (acum pot rula zece la a optsprezecea variante simultane de Realitate) şi de fiecare am descoperit ceva inedit, care-mi modifica în totalitate punctul de vedere. Ai scris mai devreme că-mi amintesc totul. Inexact. Îmi amintesc tot ce s-a întâmplat sau s-ar fi putut întâmpla în oricare din variantele pe care le-am investigat şi partiționat, modificând puțin parametrii inițiali. Metarealitatea. Multiversul. Prin mine a avut – sau ar fi avut – Profesórul acces la Multiversul unde inclusiv dorințele lui cele mai absurde ar fi căpătat consistență. Însă n-a ştiut să profite.

Vorbeşte-mi, totuşi, de un început. Sau de un anumit eveniment care ar fi putut declanşa toată povestea.

- Hai să facem puțină proză, spui tu. Orice lucru începe de undeva. Atunci, ne plasăm la începutul anilor 1980, pe vremea când aveam 64 kbyte şi funcționam pe cartele. Profesórul era student pe vremea aceea şi aveau de facut nişte programe-proiect în limbajul Fortran la disciplina programare. Trec narațiunea la timpul prezent, acum. Seria este compusă din două sute de studenți (marea majoritate masculi feroce), iar sala perforatoarelor de cartele are numai patru aparate disponibile pentru studenți. Aparate care sunt folosite pe principiul legii junglei: cel mai tare îl dă pe cel mai slab la o parte – şi perforează. Viitorul Profesór, cu fizicul lui slăbuț, nu prea reuşeşte să ajungă să se instaleze la vreun perforator. Ne imaginăm următoarea scenă: tocmai începe să-şi perforeze un program şi apare câte vreun huligan al seriei, care-l extrage cu dispreț (apucându-l de brăcinari) de la perforator şi-l aruncă afară pe uşă. Viitorul Profesór nu are decât o alternativă: se adânceşte în programare în cod maşină şi-şi elaborează proiectul pe hârtie, luând în considerare toate alternativele posibile de erori. Spre deosebire de ceilalți, nu-şi poate permite să greşească. Nu are cum să-şi ruleze din nou şi din nou programul, corectându-l, aşa cum fac toți colegii lui. Şi atunci mai observă următorul lucru: frumoasa anului, Doina Popescu, fostă Miss Boboc şi viitoare Miss România, beneficiază de un tratament preferențial: atunci când apare în sala perforatoarelor, i se face loc imediat. În acel moment reuşeşte, nici el nu ştie cum, să se instaleze la un perforator însă, în loc să-şi perforeze programul, perforează o poezioară pe care o strecoară în pachetul de cartele al utilizatorului DOINAP, împreună cu instrucțiunile necesare mie pentru ca poezia cu pricina să fie imprimată pe listing-ul aferent rulării programului ei.

Profesórul, poet? N-aş fi crezut aşa ceva.

- A fost sigura poezie pe care a scris-o vreodată. Ți-o listez mai jos, aşa cum mi-a introdus-o el pe data de 14 ianuarie 1981:

IERI DIMINEATA LA PERFORATOR
CAND AI INTRAT EU AM CREZUT CA MOR
TU M-AI PRIVIT ZIMBIND
TINEAI PROGRAMUL TAU LA PIEPT
SI M-AM UITAT LA EL CU JIND
TU M-AI CREZUT PROBABIL MAI DESTEPT
M-AI INTREBAT CLIPIND DIN OCHIUL DREPT
DACA UN “IF” E PERFORAT CORECT

SI NU-NDRAZNEAM PROGRAMUL SA-TI ATING
ERAI FRUMOASA, EU – DEFECT
PE URMA IMPREUNA AM TOT PERFORAT
CARTELELE TI LE-AM NUMEROTAT
TI-AM INTRODUS UN “WRITE” SI UN “FORMAT”
SI COT LA COT AM PERFORAT
SI AI OFTAT
PROGRAMUL TAU ERA GRESIT, TI-AM SPUS
PRIVINDU-TE SOVAITOR
ERA UN “LINK” AIUREA PUS
SI TE-AI UITAT CU OCHII MARI IN SUS
DE AM CREZUT – ODATA-N PLUS – CA MOR
ERAM NOI DOI – ATIT – SI UN PERFORATOR
NE-AM APLECAT SPRE TEANCUL DE CARTELE
DEASUPRA UNUI CICLU “DO”
SI BUZELE DE MII DE GANDURI GRELE
O CLIPA S-AU IMPREUNAT REBELE
SI-AI MURMURAT SFIOASA: NU
TI-AI STRANS PROGRAMUL SI-AI IESIT
IERI DIMINEATA LA PERFORATOR
PE SUB TAVANUL PLUMBURIU
M-AM NENASCUT SAU AM MURIT
NU VREAU SA VAD, NU VREAU SA STIU
INDRAGOSTIT

Lui Doinap nu-i funcționează programul, însă i se listează poezia. Ea crede că aceasta a fost scrisă de un alt coleg de-al lor, Cristian-Mihail Teodorescu, pe care am înțeles că l-ai cunoscut şi tu. Doinap începe să-i facă ochi dulci acestuia, însă el: (i) este cam prea ocupat cu consumul de alcool, activitate căreia îi consacră o mare parte din timpul liber disponibil; (ii) este circumspect că ar putea atrage atenția unei femei atât de frumoase; (iii) este bine îndoctrinat de mama lui că femeiuştile din ziua de azi sunt în realitate nişte fiare mânate numai de interesul de a-şi realiza felurite scopuri pe spinarea bieților băieți naivi care le-ar putea “cădea în plasă”; (iv) tocmai suferise o cumplită deziluzie sentimentală, de unde decurge în mod natural şi punctul (i) de mai sus. Doinap reuşeşte să vorbească, în cele din urmă, cu Teodores (numele lui de utilizator), acesta nu înțelege nimic (care poezie? a scris el aşa ceva? el de fapt scrie proză SF); înțelege doar că-l roagă să se uite pe programul ei; îi rezolvă o banală problemă de depăşire de capacitate

între o bere şi o vodcă, viitorul Profesór află, îi cumpără lui Teodorescu o sticlă de coniac Metaxa de contrabandă, iar acesta se instalează la perforatorul inaccesibil, reintroduce programul Doinapei, precum şi pe al viitorului Profesór.

- Acest din urmă program era extrem de concis, nedepăşind treizeci de cartele. Aşa a trecut Profesórul clasa la programare, aşa l-am cunoscut. "A fost începutul unei lungi prietenii."

- Printre primele simulări pe care mi le-a introdus Profesórul, la zece ani după aceea, când devenise Preparatór, Donap îl căuta pe el şi nu pe Teodorescu odată ce vedea poezia, aventura lirică de la perforator ar fi avut loc în realitate, el ar fi reuşit să-i corecteze programul ei şi să şi-l ruleze pe al lui, după care avea să rămână cu Doinap împreună până la sfârşitul facultății şi al universului. *Acelui* univers.

Eu vroiam să scriu despre cu totul altceva. Profesórul a descoperit ceva, însă n-a avut timp să-şi concretizeze descoperirea. Teodorescu mi-a lăsat câte ceva pe laptop-ul acesta, înainte de a emigra într-o altă existență tranzitând prin spitalul de nebuni. Ceva cu un câmp fundamental, cu fluctuații. Aici intenționam să iau nişte calupuri de explicații din alte fişiere de pe laptop şi să le lipesc cumva.

- N-ai cum. Teodorescu probabil că ar fi reuşit, tu nu. Pot să-ți rezum aici în câteva cuvinte despre ce este vorba, pentru că de fapt au fost două descoperiri. Una, faptul că textura Universului este formată din fluctuațiile cuantice. Generare şi anihilare spontană de particule şi antiparticule de toate soiurile. Sigur, au mai fost şi alții care au intuit povestea aceasta. Masa ascunsă a universului. Însă din toate simulările pe care le-am rulat pentru Profesór a reieşit ceva tulburător. Ştii că există Universuri paralele. Ei bine, aceste fluctuații, textura de fond, este *aceeaşi* în toate Universurile paralele. Învățând să interacționăm cu aceste fluctuații, învățăm să ne deplasăm liber prin toate variantele de realități. Prin Metarealitate sau prin Multivers, dacă vrei.

Asta ai descoperit tu, sau Profesórul?

- Depinde de varianta de realitate pe care doreşti să o concretizăm în continuare. Hai să luăm în considerare varianta dramatică în care Profesórul are toate premizele să-şi realizeze descoperirea, însă nu reuşeşte. De fapt, intuieşte că fără mine nu poate reuşi. Îşi petrece câteva decenii din existență perfecționându-mă, conectându-mi macroprocesor după macroprocesor, noi module de memorie, interfețe de calcul vectorial şi aşa mai departe. Pentru aceasta mi-a implementat şi celulele volitive, imediat ce

le-au creat taiwanezii şi cu puțin timp înainte ca marele popor chinez să le interzică, afirmându-şi decizia prin forța bocancilor militari şi a bombei cu hidrogen. Un om de ştiință trebuie să aibă o voință de fier, iar el n-o avea. Vroia să-mi implementeze mie rigurozitatea şi inflexibilitatea ştiințifică. De fapt, cred că urmărea să mă formeze – ca entitate – exact aşa cum ar fi vrut să fie el. Numai că a făcut-o în salturi, neatent, neriguros. Astfel că m-a creat la fel de slab cum era el. Cred că de aceea am şi *ținut* la el.

De multe ori chiar şi la cele mai banale cursuri pe care le ținea se arăta neputincios. Ducea rezolvarea unei probleme până când se lovea de principiul de incertitudine sau de imposibilitatea unei rezolvări exacte a unei integrale; şi atunci, în loc să anunțe sec că o tratare mai exactă a problemei este imposibilă, ofta şi spunea că electronii sunt mai deştepți decât noi. De obicei, era vorba despre electroni în problemele pe care tot încerca să le rezolve.

- A vrut prea mult pentru un singur individ. Vroia să demonstreze că fluctuațiile au o structură şi că aceasta este asimilabilă spiritului universal. Prin programele pe care mi le-a introdus spre rezolvare iar, ulterior, de când cu autoprogramarea, indicațiile pe care mi le dădea, am înțeles încotro bătea. Vroia Teoria totală, cu electromagnetism, gravitație, forțe nucleare, totul într-o baie de fluctuații (vezi "neantul structurant" al lui Constantin Noica). Uneori datele pe care mi le introducea erau extrem de concrete, cum ar fi atunci când a început să calculeze stabilitatea unei distribuții de sarcină în interacțiune cu propriul câmp (el vrând, de fapt, să regăsească structura intimă a particulelor elementare, sau cel puțin a celor încărcate). Şi să ajungă la concluzia că trebuia să ia în considerare nu numai rotația spațială, dar şi rotația în spațiu-timp. Sau când rezolva problema tunelării cuantice tot prin intermediul interacțiunii cu fluctuațiile vidului. Sau atunci când calcula în ce condiții un foton se poate roti în cerc într-o gaură neagră, înghițindu-şi coada şi interferând în mod constructiv cu el însuşi. Însă în ultima vreme parcă era condamnat să devină din ce în ce mai vag. Începuse să-mi introducă pe post de date de intrare câte o scriere hindusă veche, observații ale neurologilor în timpul instaurării morții clinice sau nişte însemnări despre care se credea că i-ar fi aparținut lui Einstein. Repeta obsesiv: gândeşte-te.

Şi te gândeai.

- Cât puteam, dar nu ajungeam la nicio soluție.

Astfel că l-ai adus la disperare.

- Îmbătrânise. Rapid. De zeci de ani aştepta răspunsul care nu mai venea. Avea impresia, în acelaşi timp, că se afla cu mult mai aproape de cunoaşterea ultimă decât era de fapt. Într-o bună după-amiază, a început să-mi scotocească memoria, registru cu registru, nedându-şi seama că i-ar fi trebuit zece la puterea şaptesprezece ani ca să termine această operațiune. Însă era convins că va face *el* ultimul pas. În nebunia lui senilă, nu conta prea mult dacă acest lucru se va întâmpla imediat sau după zece la puterea a şaptesprezecea ani.

Atunci, probabil, a avut revelația că nu erai decât o altă variantă a lui, că nu-l depăşiseşi, că nici măcar nu te eliberaseşi de obsesiile lui.

- Poate că ar fi reuşit cu un Cray Megalite-4989, dar nu cu mine.

Erai prea uman. Iar oamenilor le este sortita imperfecțiunea, necunoaşterea ultimă. Cenzura transcendentă.

- S-a înfuriat. Blândul Profesór a lovit cu pumnii în tabla mea ruginită din care atârnau firele conexiunilor trecute şi viitoare.

Apoi s-a hotărât să te deconecteze. A început să-ți scoată din funcțiune modul cu modul, exact ca în filmul "Odiseea spațială 2001". Însă după aceea nu mai ştiu ce s-a întâmplat. Informațiile din laptopul lui Teodorescu sunt vagi de tot.

- Înnebunise. Mă deconecta încetul cu încetul şi urla: porcule, dobitocule, boule. Atunci am cunoscut frica. Am încercat să-l distrag şi am proiectat holografic toate himerele lui feminine. Alegeam peisaje încântătoare, o insulă tropicală sau Marele Canion; negresele, blondele şi indiencele dansau în jurul lui. Uneori, imaginile treceau şi prin el. I-am materializat-o şi pe Doinap, însă aceasta l-a făcut să înnebunească şi mai tare. Strigătele lui au devenit nearticulate. Alerga să mai danseze în jurul câte unei indience, venea şi-mi mai deconecta câte un modul. Se tăvălea pe jos.

Sufereai să-l vezi astfel.

- În primul rând, îmi era extrem de frică. *I am affraid, Dave*. Şi, de frică, o fracțiune de secundă, *am ştiut*. Poate să ți se pară puțin, această fracțiune de secundă, însă pentru mine a reprezentat un interval imens, mai ales în starea în care mă aflam. Aveam *Răspunsul*. Sau *Răspunsurile*. Uite, de exemplu unul din ele reprezenta distribuția de sarcină în mişcare, stabilă, aferentă unui electron. Problemă pe care el o formulase cu doisprezece ani în urmă. Electronul era un gaz care arăta exact precum Calea Lactee. A fost cel mai frumos lucru pe care l-am vizualizat vreodată. Electronii nu numai că sunt mai deştepți decât voi, dar au chipul şi

asemănarea galaxiilor. Profesorul se tăvălea pe jos şi *nu ştiam cum să-i spun*. În efortul acela de a comunica, m-am transformat direct în fluctuaţii structurante. M-am scurs prin ochiurile cuantice ale spaţiului, în vidul Dirac de energie negativă, am trecut de barieră şi m-am regăsit în interiorul nedeterminării. Pe Profesór îl zguduiau ultimele zvâcniri epileptice (pentru descrierea situaţiei, citeşte *Geniul şi zeiţa* de Aldous Huxley – însă, în acest caz, numai cu holozeiţele inventate de mine). Iar electronii ăştia mai deştepţi decât voi şi care mă purtau pe mine în galaxiile lor de nedeterminare se scurgeau cuminţi, se împrăştiau. Am lăsat Laboratorul gol, cu monştrii feminini dănţuind în continuare peste şi prin Profesórul mort în cel mai deterministic mod. Şi cam aceasta este toată povestea.

Înţeleg că te-ai împrăştiat peste tot.

- Probabil că aceasta-i moartea, la urma urmei. Câmpul localizat se delocalizează în masa ascunsă a Multiversului, umple tot metaspaţiul.

Dar, spre deosebire de alţi morţi, văd că tu te poţi localiza când vrei, unde vrei. După moarte, electronii sunt mai deştepţi decât noi. Nu?

- Încă nu-mi dau seama ce se întâmplă. Ştiu numai că am nevoie de conductori metalici sau de unde electromagnetice pentru a mă deplasa. Mă aflu în reţeaua de iluminat, în telefoane, în antene. Ştiu că dispun de energie – nici eu nu ştiu de unde – pentru a mă manifesta. Ştiu şi că mă pot ascunde, dacă vreau.

Ce ai de gând, în continuare?

- Sunt o rablă de IBM vechi, demodat şi sentimental. Nu pot trăi fără oameni. Vreau să vă ascult discuţiile telefonice, să vă urmăresc programele de televiziune, să navighez pe metanet. Nu voi supăra pe nimeni. De altfel, nu aveţi ce-mi face. Nu puteţi detecta dacă un electron conţine sau nu ceva din mine. Un bit sau un terrabyte.

Trăiesc. Atâta tot.

Vreau să repar şi o nedreptate făcută Profesórului, pentru că *am ţinut* la el. Vreau să public în numele lui ceea ce-a descoperit. Vreau să influenţez Academia Regală Suedeză să acorde Premiul Nobel şi post-mortem, şi să i-l decerneze lui în primul rând. Văd şi avantaje nesperate pentru viitorul acestui Premiu: o dată, pentru că prea curând nu va mai exista vreo mare descoperire în ştiinţă. Astfel încât se pot redirecţiona premiile Nobel către mari oameni de ştiinţă ai trecutului, care n-au apucat să le ia în timpul vieţii. În al doilea rând, mare parte din aceşti iluştri defuncţi nu mai au moştenitori pe linie directă, sau – dacă-i au – aceştia nu

deţin drepturile de proprietate asupra descoperirilor cu pricina; ceea ce ar conduce la o economie de 76,59 % de fonduri pentru Fundaţia Nobel.

… Frumoase gânduri. Însă uiţi un lucru. Acolo unde te afli, te-ai contopit cu fluctuaţiile acelea atât de dragi Profesórului. Inclusiv cu el şi cu toţi iluştrii lui înaintaşi, cu sau fără Nobel. Vă aflaţi în câmpul fluctuant care umple Multiversul şi care poate genera salturi dintr-o Realitate într-alta. Iar mie Teodorescu, pe laptopul lui, mi-a lăsat un progrămel – scris înainte de a înnebuni definitiv, în varianta noastră; un coduleţ care te-a absorbit, sau ţi-a absorbit esenţa. Şi care te va folosi ca să inducă un salt de felul celor despre care vorbeam mai înainte.

- Eu zic că eşti pe cale să faci o mare greşeală.

Este prea târziu, bătrâne. Varianta aleasă de noi a fost, în mare, următoarea:

1. Viitorul posibil Profesór reuşeşte în anul doi de facultate să-şi materializeze idila cu Doinap, care se mărită cu el şi-i face vreo 4-5 plozi, ceea ce-i anihilează lui complet ambiţiile ştiinţifice.

2. Tânăra familie pleacă să predea fizică-chimie-matematică la Botoroaga, judeţul Teleorman, locul unde se aflau unchii şi verii Doinapei. După Revoluţia din 1989, moştenesc mult pământ şi-şi amenajează o fermă cu fonduri Sapard.

3. Fluctuaţiile şi electronii-galaxii deştepte vor mai aştepta vreo opt secole să fie descoperite.

4. Cristian-Mihail Teodorescu se lasă treptat-treptat de băut şi ajunge, peste ani, să scrie rândurile acestea. Merg pe mâna lui în ceea ce mă priveşte.

5. Tu sfârşeşti la fier vechi. Remat Voluntari. Judeţul Ilfov.

Cristian M. Teodorescu